

האגודה לזכויות האזרח בישראל
جمعية حقوق المواطن في اسرائيل

ע.ר.
משפטניות למען צדק חברתי
حقوقيات من أجل العدالة الاجتماعية
Women Lawyers for Social Justice

29 במרץ 2020

לכבוד

ח"כ עאידה תומא- סולימאן, יו"ר ועדת העבודה והרווחה בכנסת

שלום רב,

הנדון: נייר עמדה לקראת דיון ועדת העבודה והרווחה ביום 30.3.2020 -

**פגיעה חמורה ומיידית בשירותים הסוציאליים וצמצום עבודת העובדים הסוציאליים
בתקופת משבר הקורונה**

אנו פונים אל הועדה בדרישה שתפעלו בדחיפות להחזרה מלאה של שירותי הרווחה לעבודה מלאה של עובדי משרד הרווחה והשירותים החברתיים (להלן - משרד הרווחה), ברשויות המקומיות ובגופים נותני השירותים במיקור חוץ וכן אלו הפועלים מכוח תקציבי פעולה המועברים ממשרד הרווחה לרשויות המקומיות, בהתאמות הנדרשות (לשם שמירה על בריאותם ובריאות הציבור) בכדי להמשיך ולספק שירותים סוציאליים החיוניים כעת ביתר. על פניו נראה כי הצמצום בשירותים החברתיים לא מכוון לצמצם את השהות של עובדים במקום העבודה ובריאות הציבור כי אם צמצום ההוצאה הציבורית.

בנסיבות אלו אנו גם קוראים להקמתה המיידית של ועדה בינמשרדית אד-הוק, שתוביל ועדת העבודה והרווחה ובה נציגי משרד האוצר, משרד הרווחה, משרד הפנים ומרכז השלטון המקומי, כולל נציגי ההסתדרות ואיגוד העובדים הסוציאליים, וכן נציגי ארגונים מהמגזר השלישי (ועמותות נותנות שירותים למשרד הרווחה). זאת כדי לדון במדיניות אחידה, בתקנות ונהלים ברורים ומוסכמים על כל הצדדים, להתנהלות בזמן חירום של הרווחה והשירותים החברתיים, במדינה וברשויות המקומיות.

במקביל אנו פועלים להוצאת מכתב דרישות למשרדים השונים (האוצר, הפנים, הרווחה, נציבות שירות המדינה ומרכז השלטון המקומי) המכותבים מטה.

רקע

סוגים שונים של שירותים הניתנים על ידי משרד הרווחה ועל ידי עובדים סוציאליים בצורות העסקה שונות- על כולם להיות מוגדרים חיוניים בעת הזו. מבלי לסגת מדרישתינו להחזרה מלאה של השירותים הסוציאליים- נבהיר כמה מחוסר הבהירויות והבלבול שקיים היום בתקנות שעת חירום ובחוזרי המנכ"ל השונים:

אספקת שירותים סוציאליים נעשית על ידי צורות העסקה שונות ;

הקבוצה הראשונה הם עובדי משרד הרווחה המוגדרים בהתאם לתקנות שעת חירום כעובדים חיוניים בשירותים חיוניים כדוגמת: שירות המבחן, יחידות הסיוע, חוקרי הילדים, הפיקוח, וסגל בכיר (עובדי המטה). על העובדים הללו אמורה לחול, נכון להיום, תקנה של שהות של 75% עובדים במקום העבודה או לחילופין הגדרתם כעובדים חיוניים על ידי המשרד לצורך נציבות שירות המדינה.

בנוסף, בתוך מכסת 75% נכללים, נכון להיום, לא רק עובדי משרד הרווחה עצמו כי אם גם 1300 עובדי הפנימיות של חסות הנוער, אשר נקבע לגביהם כי ימשיכו לפעול במכסה מלאה של 100%. מצב דברים זה גורם לגריעה ממצבת 75% העובדים במשרד הרווחה ומוביל למצב בו המשרד עובד במכסות נמוכות. לדוגמא נציין את שירות המבחן העובד בהיקף של 30% בימים אלו.

מצב זה מוריד מהיכולת של משרד הרווחה לתפקד כראוי בזמן משבר זה ומעמיד אוכלוסיות בסיכון רבות במצב של סיכון ומצוקה מוגברים.

הקבוצה השניה הינה עובדים סוציאליים המועסקים על ידי הרשות המקומית בתוך מחלקות הרווחה והשירותים החברתיים. עובדים סוציאליים אלו הינם עובדי ציבור ועובדי הרשות והם נחשבים כעובדים חיוניים ואמורים לעבוד במכסה של 30%.

הנחיות מנכ"ל משרד הפנים קובעות כי עובדי שירותי הרווחה אמורים לעבוד במכסה מלאה של 100% וכי הרשויות מתבקשות לא לצמצם את עבודת העובדים הסוציאליים ברשות המקומיות.

מן הראוי להבהיר את ההנחיות היות ודרישת מנכ"ל משרד הפנים לא מתבצעת על ידי רשויות שונות ולא נאכפות בשום דרך. כאמור, עם הגדרת השירותים החברתיים כחיוניים והחזרתם המלאה לא יהיה צורך לחשב את חישובי האחוזים האלה.

הקבוצה השלישית של עובדי שירותי הרווחה עובדים במוסדות שהם הפרטה ישירה של משרד הרווחה המפורטים בתקנות, ואלה שהוחרגו ומנויים בסעיף 1.5 לחוזר מנכ"ל משרד הרווחה מספר 10 וגם בתוספת לתקנות שעת החירום. ביניהם : מסגרות חוץ ביתיות, מרכזי יום טיולים, מועדיניות ופנימיות יום לילדים בסיכון ועוד. הם אמורים נכון להיום לפעול בצורה תקינה, רובם, אך הדבר גם לא נעשה במקרה הזה.

הקבוצה הרביעית של עובדי שירותי הרווחה היא הקבוצה השקופה שלא מופיעה בתקנות או בחוזרי המנכ"ל בצורה ברורה. מדובר בשירותים שמסופקים מתוקף "הועדות" או "השמות" או "תקציבי פעולה", המועברים ממשרד הרווחה לרשות המקומית. אלו ידועים כעובדי "כתף אל כתף" אשר יושבים פעמים רבות עם עובדים סוציאליים מתוקננים (ברשויות), אך מועסקים על ידי עמותות או תאגיד עירוני. על אף שמדובר בשירותים חיוניים מאין כמותם, אשר נמצאים בקשר ישיר עם אוכלוסיות רווחה ואוכלוסיות קצה רבות, רובם הוצאו מיידית לחל"ת. מאחר והשירותים הללו אינם נחשבים לשירותי ליבה הם עומדים להסגר בסוף חודש אוגוסט בשל אי המשך העברת תקציבי הפעולה על ידי משרד הרווחה. בין השירותים הללו נמנים בתים חמים לנוער במצוקה. יציין כי לעובדים סוציאליים בשירותים הללו כשם שלעובדים סוציאליים בלשכות לשירותים חברתיים יש את הכלים הנדרשים להיות בקשר עם מקבלי השירות ועבודתם יכולה להעשות לא רק על ידי נוכחות פיזית במקום העבודה.

אשר על כן דרישותינו (רשימה חלקית) הינן :

א. החרגת העובדים הסוציאליים מן ההגבלות על עבודה בשעת חירום. לפעול לתקן את סעיף 2 (ב) לתקנות שעת החירום (הגבלת מספר העובדים במקום עבודה לשם התפשטות נגיף הקורונה החדש), התש"פ-2020 מיום 22.3.2020 (להלן - התקנות) המפרט את מספר העובדים המרבי המותר לשהייה בו זמנית בגופים שונים, למספר הדרוש על מנת להבטיח את פעילותם החיונית של גופים הנותנים שירותי רווחה. כך יתוקן סעיף 2(ב)(5) – המורה היום כי "משרד העבודה והשירותים החברתיים למעט זרוע העבודה- 75 אחוזים ממצבת העובדים" ל- "100 אחוזים ממצבת העובדים".

ב. לוודא המשך פעילות תקינה של שירותי הרווחה שהוגדרו "חיוניים" ואשר מופיעים בסעיף 2(י)(2) בתקנות ובתוספת לתקנות, ובסעיף 1.5 לחוזר מנכ"ל משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים- היערכות שירותי הרווחה להתמודדות עם נגיף הקורונה- חוזר מספר 10 מיום 22.3.2020 (להלן- חוזר מנכ"ל משרד הרווחה מספר

- ג. לוודא המשך פעילות תקינה של שירותי הרווחה ברשויות המקומיות ובקהילה, אשר הוגדרו ככאלה שימשיכו לפעול בסעיף 4 לחוזר מנכ"ל משרד הרווחה מספר 10 אשר מופעלים במסגרת הרשויות המקומיות ועמותות המעניקות את השירות בשל הפרטת השירותים בשנים האחרונות (דרך תקציבי פעולה שמשרד הרווחה מעביר לרשויות המקומיות)
- ד. דרישה למנכ"ל משרד הפנים, הממונה על הרשויות המקומיות בשעת חירום כי יתערב בכדי לוודא כי שירותי הרווחה ברשויות המקומיות ממשיכים לפעול כסדרם ונמצאים בעדיפות ראשונה לאיוש כוח אדם וכפי שנקבע בהנחיית מנכ"ל משרד הפנים – החרגת עובדי המחלקות לשירותים חברתיים ברשויות המקומיות מיום 22 מרץ 2020, סימוכין: 108361 עליה חתום גם יו"ר מרכז השלטון המקומי (להלן: הנחיית מנכ"ל משרד הפנים) וכי העובדים הסוציאליים המתוקננים יהיו מעבר למכסת 30% עובדי הרשות המקומית ולא חלק ממנה.
- ה. דרישה להורות למשרד האוצר להמציא מידע על התקציבים שאושרו והאמורים לעבור למשרד הרווחה לשנת 2019 ושנת 2020, ומשם לרשויות המקומיות ולעמותות נותנות שירותים הפועלות לפי תקציבי פעולה ("השמות" או "הועדות"), בכדי ששירותים חיוניים שיכולים להמשיך ולהיות מופעלים על ידן לא יושבתו בשל שיקולים תקציביים הקשורים לעיכובים בשל 3 מערכות בחירות בשנה האחרונה או מדיניות של צמצום תקציבים, לאור המצב. כמו כן להורות למשרד האוצר להעביר את התקציבים הללו, בכפוף להעברת המידע בגינם לכל המכותבים.
- ו. להרחיב במידת הצורך, ובמנגנון מהיר את מתן השירותים החברתיים, כתגובה במצב החירום שנוצר, תוך הענות מהירה לצרכים מהשטח
- ז. לקבוע את דרכי המיגון והפעולה של עובדים סוציאליים בזמן חירום.
- ח. לקבוע שעובדים סוציאליים במחלקות לשירותים חברתיים יעבדו מהבית, ככל הניתן.
- ט. לקבוע את הדרכים של עבודה מרחוק ותקשורת דיגיטלית ותגמול בגין עבודה זו

בכבוד רב ובברכה,

עו"ד דנה מירטבאום, עו"ד אלה אלון- מנכ"לית- **איתך מעכי משפטניות למען צדק חברתי**

עו"ס ענבל חרמוני - מנכ"לית **איגוד העובדים הסוציאליים**

עו"ס ענבר כהן, ד"ר רותי לווינשטיין לזר, ד"ר אבינועם כהן, עו"ד רננה גן- **מרכז משנה- המרכז הקליני למשפט וחברה, המסלול האקדמי המכללה למנהל**

עליאא חאג' עאמר - מען – **פורום נשים ערביות בנגב**

ד"ר מנאל שלבי, מנכ"לית- אד'אר: הפורום המקצועי למאבק בפשעי רצח נשים.

עו"ד דבי גילד-חיו, עו"ד משכית בנדל- האגודה לזכויות האזרח